Danskernes
Risikoopfattelse 2017

BEREDSKABSSTYRELSEN

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse 2
1. Sammenfatning 3
2. Om undersøgelsen 5
3. Befolkningens risikoopfattelse 6
3.1 Bekymring for at forskellige hændelser indtræffer 6
3.2 Bekymring for direkte at blive påvirket 8
3.3 Sandsynligheden for, at hændelser indtræffer 10
3.4 Vurdering af beredskabet 12
4. Borgernes vurdering af krisekommunikation 14
4.1 Tilfredshed med myndighedernes kommunikation 14
4.2 Troværdighed af myndighedernes kommunikation 15
4.3 Troværdighed af mediernes kommunikation 16
4.4 Vilje til at følge myndighedernes anvisninger 17
5. Informationskilder 18
5.1 Generelle informationskilder i krisesituationer 18
5.2 Deling af information på sociale medier i krisesituationer 19
5.3 Deling af information på sociale medier 20
6. Alarmering og varsling 21
6.1 Kendskab til 1-1-2 21
6.2 Reaktion på sirenevarsling 22
6.3 Kendskab til appen Mobilvarsling 23
6.4 Brug af appen Mobilvarsling 24
7. Borgerinddragelse og brandforebyggelse 25
7.1 Hjælp fra beredskabet 25
7.2 Vurdering af brand som en risiko i egen bolig 26
7.3 Villighed til at hjælpe i krisesituationer 27
7.4 Førstehjælpskursus 28

1. Sammenfatning

De fleste danskere er ikke bekymrede for større ulykker og katastrofer. Det er et af de væsentligste resultater af denne undersøgelse. Undtagelsen er terror, som over halvdelen af danskerne er bekymrede for, og som efterfulgt af cyberangreb er den hændelsestype, der bekymrer flest. Bekymringen for disse to hændelsestyper er steget med henholdsvis 13 og 11 procentpoint siden 2015, hvor en tilsvarende undersøgelse blev foretaget.

Sandsynligheden for, at terror- og cyberangreb indtræffer, opleves desuden som større, end det gør sig gældende for de fleste andre hændelsestyper. Endeligt mener relativt få danskere, at Danmark har et beredskab, der kan håndtere cyberangreb.

Undersøgelsen kortlægger, hvor *bekymrede borgerne er for, at Danmark rammes* af en række større beredskabshændelser inden for de kommende fem år, hvor *bekymrede de er for at blive direkte påvirket*, hvor *sandsynligt*, de mener, det er, og i hvor høj grad de mener, at Danmark har et *beredskab*, der kan håndtere hændelserne.

Inden for de fire kategorier er følgende konklusioner de væsentligste:

- **Bekymring**
  Generelt er de fleste danskere ikke bekymrede for større ulykker og katastrofer. Dog er flere end halvdelen af danskerne (58 pct.) bekymrede for, at Danmark bliver ramt af terror.

- **Bekymring for direkte at blive påvirket**
  Tæt på halvdelen af danskerne (46 pct.) er bekymrede for direkte at blive påvirket af terror inden for de kommende 5 år.

- **Sandsynlighed**
  Voldsomt vejr (skybrud, orkaner og stormflod), cyberangreb og terror er de hændelser, som danskerne vurderer, at der er størst sandsynlighed for, at Danmark bliver ramt af inden for de kommende fem år.

- **Beredskab**
  Befolkningen har generelt tiltro til, at beredskabet i Danmark kan håndtere de fleste større ulykker og katastrofer. Geomagnetiske solstorme, radioaktive udslip fra kernekraftværker og cyberangreb er de hændelser, som færrest har tiltro til, at Danmark har et beredskab til at håndtere.

Undersøgelsen kortlægger herudover en række forhold om bl.a. krisekommunikation, borgerberedskab, alarmering og varsling. De væsentligste konklusioner er:

- I forhold til 2015 er der i årets undersøgelse flere, som mener, at myndighedernes handlingsanvisende kommunikation under større kriser og ulykker er god nok, og befolkningen har generelt i høj grad tillid til myndighedernes kommunikation og er villige til at følge anvisninger fra myndighederne

- De fleste danskere sætter kryds ved kategorierne 'TV', 'Medierne' og 'Radio', når de bliver bedt om at svare på, hvor de får information under kriser. Knap en tredjedel bruger sociale medier som informationskilde. 28 pct. angiver myndighederne som kilde til information under større ulykker og katastrofer, og 12 pct. bruger myndighedernes hjemmesider

- Danskerne vurderer i høj grad, at de er kildekritiske, når information spredes under kriser. Kun hver tiende mener, at det er sandsynligt, at de ville sprede informationer på sociale medier uden at have sikret sig, at informationerne var korrekte. Desuden tror en tredjedel af danskerne, at deres brug af sociale medier har hjulpet andre til at få bedre overblik i krisesituationer

- Hele 14 pct. af danskerne svarer enten forkert eller svarer 'ved ikke' til, hvilket nummer man skal alarmere myndighederne med, hvis man kommer ud for en akut livstruende situation.

- Hvis sirenerne lyder, skal man gå inden døre og søge information hos DR eller TV2. Selvom det langt fra er alle, der kender den helt korrekte betydning af sirenevarslingen, angiver kun få svar, der er decideret uhensigtsmæssige. Eksempelvis er det kun 1 pct., der ville gå ud for at se, hvad der var sket

2. Om undersøgelsen

Beredskabsstyrelsen har via analysebureauet Voxmeter stillet befolkningen en række spørgsmål om blandt andet danskernes opfattelse af risici og beredskab ved større ulykker og katastrofer. Et indblik i befolkningens risikoopfattelse af større beredskabshændelser kan give myndigheder og andre beredskabsaktører en kontekst at kommunikere om risiko ud fra, ligesom resultaterne også blandt andet giver et fingerpeg om borgernes kendskab til de basale procedurer for alarmering og varsling.

Det er anden gang, denne undersøgelse foretages. Første gang var i efteråret 2015[1].

Befolkningsundersøgelsen er gennemført som en webbaseret, repræsentativ spørgeskemaundersøgelse (CAWI) blandt 1.100 udvalgte danskere. Spørgeskemaet på 19 spørgsmål er udsendt via Voxmeters internetpanel. Panelet består af personer, der er tilfældigt udvalgt og rekrutteret per telefon af uddannede interviewere. Indsamlingen er foretaget løbende over to uger i august 2017. Hændelsestyperne i undersøgelsen er blandt andet valgt med udgangspunkt i rapporten Nationalt Risikobillede udgivet af Beredskabsstyrelsen (2017)[2]. Herudover er der blandt andet stillet en række spørgsmål om borgernes kendskab til grundlæggende procedurer for varsling og alarmering.

[1] Danskernes Risikoopfattelse, 2016: http://brs.dk/omstyrelsen/presse/nyheder/Documents/2016/maj/Danskernes-risikoopfattelse-af-stoerre-ulykker-og-katastrofer.pdf
[2] Nationalt Risikobillede, 2017, Beredskabsstyrelsen, http://brs.dk/planlaegning/helhed/nrb/Pages/default.aspx

3. Befolkningens risikoopfattelse

3.1 Bekymring for, at forskellige hændelser indtræffer

Andelen af danskere, der er bekymrede eller meget bekymrede for, at følgende hændelser indtræffer i Danmark de kommende 5 år

Terror	58%
Cyberangreb	45%
Oversvømmelser fra skybrud	29%
Farlig forurening af mad eller drikkevarer	28%
Orkaner og stærke storme	25%
Udbrud af smitsomme sygdomme blandt mange danskere	24%
Olieforurening til søs	24%
Smitsomme sygdomsudbrud blandt dyr	18%
Oversvømmelse fra stormflod	18%
Ulykker med kemiske stoffer	15%
Brande og eksplosioner	15%
Større transportulykker	15%
Radioaktivt udslip fra kernekraftværker	11%
Geomagnetiske storme som følge af soludbrud	7%

Som i undersøgelsen i 2015 er der generelt flere danskere, der i 2017 er ikke-bekymrede end bekymrede for større ulykker og katastrofer. Dog bekymrer mere end halvdelen (58 pct.) sig for, at landet bliver ramt af terror inden for de kommende fem år. Det er en stigning fra 45. pct i 2015. Bekymringen for, at cyberangreb rammer landet, er også steget siden 2015. 34 pct. af danskerne var enten bekymrede eller meget bekymrede i 2015, mens 45 pct. svarer det samme i 2017. De hændelser, danskerne bekymrer sig mindst om, er geomagnetiske storme og radioaktive udslip fra kernekraftværker. Henholdsvis 6 pct. og 11 pct. er bekymrede eller meget bekymrede for dette.

I forhold til terror svarer flest i Region Nordjylland (11 pct.), at de slet ikke er bekymrede mod færrest i Region Midtjylland (2 pct.).

Spørgsmål 1: Hvor bekymret er du for, at følgende hændelser indtræffer i Danmark inden for de næste år?

3.2 Bekymring for direkte at blive påvirket

Andelen af danskere, der er bekymrede eller meget bekymrede for, at følgende hændelser påvirker dem direkte de kommende 5 år

Terror	46%
Cyberangreb	34%
Orkaner og stærke storme	22%
Farlig forurening af mad eller drikkevarer	22%
Udbrud af smitsomme sygdomme blandt mange danskere	21%
Oversvømmelser fra skybrud	21%
Smitsomme sygdomsudbrud blandt dyr	14%
Brande og eksplosioner	13%
Større transportulykker	13%
Oversvømmelse fra stormflod	13%
Olieforurening til søs	12%
Ulykker med kemiske stoffer	10%
Radioaktivt udslip fra kernekraftværker	9%
Geomagnetiske storme som følge af soludbrud	7%

De fleste danskere er generelt ikke bekymrede for at blive direkte påvirket af større ulykker og katastrofer. Undtagelsen er terror, som tæt på halvdelen af danskerne er bekymrede eller meget bekymrede for direkte at blive påvirket af inden for de kommende fem år, mens godt en tredjedel er bekymrede eller meget bekymrede for at blive direkte påvirket af cyberangreb.

Fordelt på regioner kan det konstateres, at Region Hovedstaden ikke adskiller sig fra de resterende regioner, hvad angår bekymringen for direkte at blive påvirket af terror. Det er danskerne i Region Sjælland, som er mest bekymrede (19 pct.).

Spørgsmål 2. Hvor bekymret er du for direkte at blive påvirket af en af følgende typer hændelser inden for de kommende fem år?

3.3 Sandsynligheden for, at hændelser indtræffer

Andelen af danskere, der finder det sandsynligt eller meget sandsynligt, at følgende hændelser indtræffer i Danmark de kommende 5 år

Oversvømmelser fra skybrud	76%
Cyberangreb	75%
Terror	74%
Orkaner og stærke storme	63%
Oversvømmelse fra stormflod	55%
Brande og eksplosioner	50%
Farlig forurening af mad eller drikkevarer	41%
Olieforurening til søs	40%
Smitsomme sygdomsudbrud blandt dyr	31%
Større transportulykker	28%
Udbrud af smitsomme sygdomme blandt mange danskere	21%
Ulykker med kemiske stoffer	19%
Geomagnetiske storme som følge af soludbrud	7%
Radioaktivt udslip fra kernekraftværker	5%

Tre ud af fire danskere finder det sandsynligt eller meget sandsynligt, at Danmark bliver ramt af terror, cyberangreb og skybrud inden for de næste fem år. I forhold til den tilsvarende måling i 2015 er tallet for skybrud stort set det samme (78 pct. i 2015), mens kun godt halvdelen af befolkningen for to år siden fandt det sandsynligt eller meget sandsynligt, at terror (55 pct. i 2015) og cyberangreb (51 pct. i 2015) skulle finde sted.

Spørgsmål 3. Hvor sandsynligt tror du det er, at følgende hændelser vil ramme Danmark i løbet af de kommende fem år?

3.4 Vurdering af beredskabet

Andelen af danskere, der finder, at Danmark i høj grad eller i meget høj grad har et beredskab, der kan håndtere følgende hændelser i Danmark

Brande og eksplosioner	66%
Større transportulykker	54%
Oversvømmelser fra skybrud	51%
Smitsomme sygdomsudbrud blandt dyr	49%
Oversvømmelse fra stormflod	47%
Olieforurening til søs	46%
Farlig forurening af mad eller drikkevarer	46%
Terror	43%
Orkaner og stærke storme	43%
Ulykker med kemiske stoffer	42%
Udbrud af smitsomme syg-domme blandt mange danskere	41%
Cyberangreb	22%
Radioaktivt udslip fra kernekraftværker	17%
Geomagnetiske storme som følge af soludbrud	12%

Generelt vurderer danskerne, at Danmark har et beredskab til at håndtere større ulykker og katastrofer. Undtagelserne udgøres af cyberangreb, radioaktive udslip fra kernekraftværker og af geomagnetiske storme som følge af soludbrud, som blot henholdsvis 22, 17 og 12 pct. mener, at Danmark i høj eller meget høj grad har et beredskab til at håndtere. De tre hændelsestyper er også de eneste, hvor flere danskere er skeptiske (ved at svare 'slet ikke' eller 'i ringe grad') end positive (ved at svare i 'høj' eller i 'meget høj' grad).

Fordelt på regioner vurderer flest danskere i Region Hovedstaden, at Danmark i høj eller meget høj grad har et beredskab til at håndtere terror (44 pct.), mens det modsatte er tilfældet i Region Nordjylland, hvor færrest mener, at Danmark i høj eller meget høj grad kan håndtere terror (39 pct.).

Spørgsmål 4. I hvor høj grad vurderer du, at Danmark har et beredskab til at håndtere følgende hændelser?

4. Borgernes vurdering af krisekommunikation

4.1 Tilfredshed med myndighedernes kommunikation

I forhold til 2015 mener flere danskere nu, at myndighederne er gode nok til at fortælle dem, hvad de skal gøre under større kriser og ulykker. 30 pct. af danskerne mener i 2017, at myndighederne i høj grad eller i meget høj grad er gode nok til at fortælle, hvad man skal gøre. Det er en stigning fra 23 pct. i 2015. 40 pct. svarer, at myndighederne i nogen grad tydeligt fortæller, hvordan man skal agere mod 41 pct. i 2015. Yderligere mener 12 pct. af danskerne ikke, at det fremstår klart, hvad de skal gøre under større kriser og ulykker. Det er samme andel som i 2015.

Spørgsmål 5. Når myndighederne kommunikerer under større kriser og ulykker, er de så gode nok til at fortælle, hvad man skal gøre?

4.2 Troværdighed af myndighedernes kommunikation

Størstedelen af danskerne finder myndighedernes kommunikation under større kriser og ulykker troværdig. Sammenlagt vurderer 67 pct. af danskerne myndighedernes kommunikation mere troværdig end utroværdig. Myndighedernes gennemsnit er 7,0.

Spørgsmål 6: Hvor troværdig er kommunikationen fra myndighederne under større kriser og ulykker? (på en skala fra 1-10)

4.3 Troværdighed af mediernes kommunikation

Størstedelen af danskerne finder mediernes kommunikation under større kriser og ulykker troværdig. Sammenlagt vurderer 53 pct. af danskerne mediernes kommunikation mere troværdig end utroværdig, mens 40 pct. mener, at den er mere utroværdig end troværdig. Mediernes gennemsnit er 5,9.

Spørgsmål 7: Hvor troværdig er kommunikationen fra medierne under større kriser og ulykker? (på en skala fra 1-10)

4.4 Vilje til at følge myndighedernes anvisninger

Langt hovedparten af danskerne – 84 pct. – svarer, at de i høj grad eller i meget høj grad vil følge myndighedernes anvisninger til borgerne under større kriser og ulykker.

Samtidig svarer ingen slet ikke, og kun 1 pct. svarer, at de i ringe grad vil følge myndighedernes anvisninger til borgerne under kriser. Samlet set er det en indikation af, at borgerne i meget høj grad har tillid til myndighedernes kommunikation i krisesituationer.

Resultatet for 2017 afviger næsten ikke fra den tilsvarende måling i 2015.

Spørgsmål 8 I hvor høj grad vil du under større kriser og ulykker i Danmark følge myndighedernes anvisninger til, hvad du som borger skal gøre?

5. Informationskilder

5.1 Generelle informationskilder i krisesituationer

De fleste danskere sætter kryds ved kategorierne 'TV', 'Medierne' og 'Radio', når de bliver bedt om at svare på, hvor de får information under kriser.[3] Det drejer sig om hhv. 77, 73 og 57 pct. Det er et markant fald i forhold til sammenlignelige undersøgelser i 2011 og 2013, hvor henholdsvis 95 og 92 pct. af befolkningen angav, at de fik information fra 'medier' og 'presse'.[4]

Stadigt flere angiver derimod, at sociale medier anvendes som informationskilde i krisesituationer. 29 pct. svarer i forbindelse med nærværende undersøgelse i 2017, at sociale medier er informationskilde under større ulykker og katastrofer, men blot 6 pct. angav, at de fik information fra sociale medier i målingen i 2011.

Kvinder angiver i højere grad end mænd information fra familie, venner og bekendte samt sociale medier som informationskilder. Det samme gælder de unge mellem 15-30 år, mens danskere over 50 år oftere får information fra pressen i form af tv og radio end fra sociale medier.

Spørgsmål 9: Hvorfra har du fået information, når der er større kriser og ulykker i Danmark? Det har været muligt at give flere svar.

[3] Det bemærkes, at færre svarer 'medierne' end 'TV', selvom TV er en del af samlebetegnelsen medierne og det derfor 'burde' være omvendt. Over for respondenterne var svarmulighedernes rækkefølge ikke, som de fremstår ovenfor, hvor de er opstillet efter, hvilke svarmuligheder, som flest har sat kryds ved.
[4] 'Undersøgelse af kommunikationsindsats ifm. Fukushima-hændelsen' (Beredskabsstyrelsen/Epinion, 2011) og 'Undersøgelse af kommunikationsindsatsen under oktoberstormen 'Allan'' (Beredskabsstyrelsen/Epinion, 2013).

5.2 Deling af information på sociale medier i krisesituationer

55 pct. af danskerne finder det usandsynligt, at de under en krise vil dele informationer på sociale medier uden at have sikret sig, at informationerne er korrekte. Kun 11 pct. svarer, at det er sandsynligt eller meget sandsynligt, at de vil dele informationen uden at faktatjekke. Knap en femtedel bruger ikke sociale medier, og 5 pct. ved ikke, hvad de vil gøre.

Flere unge mellem 15 og 30 år angiver, at det slet ikke er sandsynligt, at de vil dele informationen, hvorimod flere i aldersgruppen 31-49 år svarer, at det er sandsynligt, at de under kriser vil dele information på sociale medier uden at tjekke, om informationerne er korrekte.

Spørgsmål 10. Hvor sandsynligt er det, at du under en krise deler informationer på sociale medier uden at have sikret dig, at informationerne er korrekte?

5.3 Deling af information på sociale medier

Knap halvdelen af danskerne tror ikke, at deres brug af sociale medier er med til at give andre et bedre overblik i krisesituationer. En tredjedel vurderer, at deres deling af informationer er med til at hjælpe.

Spørgsmål 11. Tror du, din brug af sociale medier har hjulpet andre med at få et bedre overblik i krisesituationer?

6. Alarmering og varsling

6.1 Kendskab til 1-1-2

Hele 14 pct. af danskerne over 18 år gamle svarer enten forkert eller svarer 'ved ikke' til, hvilket nummer, man skal alarmere myndighederne med, hvis man kommer ud for en akut livstruende situation.

For aldersgruppen 18-29 år svarer næsten 18 pct forkert eller ved ikke, og for aldersgruppen 70 år+ svarer lidt mere end 24 pct forkert eller ved ikke.

Spørgsmål 12. Hvilket telefonnummer vil du alarmere myndighederne med, hvis du kommer ud for en akut livstruende situation? Telefoninterviews

6.2 Reaktion på sirenevarsling

Hvis sirenerne lyder, skal man gå inden døre og søge information hos DR eller TV2. Selvom det kun er henholdsvis 39 og 59 pct. af danskerne, der ved det, angiver få danskere svar, der er decideret uhensigtsmæssige. Eksempelvis er det kun 1 pct., der ville gå ud for at se, hvad der var sket.

Markant færre unge end ældre vil søge information i radio og/eller TV. 31 pct. af de 15-30 årige vil søge information på denne platform, mens det gør sig gældende for 67 pct. af aldersgruppen på 65 og derover. Derudover svarer hele 22 pct. af de unge 'ved ikke' på spørgsmålet om, hvad de ville gøre, hvis sirenerne lyder.

Spørgsmål 13. Hvad vil du gøre, hvis du hører sirenerne hyle i det område, hvor du befinder dig? Fritekst.

6.3 Kendskab til appen Mobilvarsling

15 pct. af danskerne har hørt om appen Mobilvarsling, der blev lanceret af Beredskabsstyrelsen i februar 2016, og som kan advare med alarmlyd på Android-mobiltelefonener og iPhones ved større ulykker og katastrofer.

Størstedelen, der har hørt om varslingsappen, er mænd samt danskere i alderen 50-64 år. Få unge kender til Mobilvarsling.

Spørgsmål 14. Har du hørt om varslingsappen Mobilvarsling?

6.4 Brug af appen Mobilvarsling

Ud af de 15 pct. angiver 28 pct., at de er blevet advaret via appen Mobilvarsling, mens 72 pct. ikke er det.

Spørgsmål 15. Er du blevet advaret via appen Mobilvarsling?

7. Borgerinddragelse og brandforebyggelse

7.1 Hjælp fra beredskabet

27 pct. svarer, at de inden for de seneste fem år har været involveret i en hændelse, hvor de har modtaget hjælp fra beredskabet.

Spørgsmål 16. Har du inden for de sidste fem år været involveret i en hændelse, hvor du modtog hjælp fra politi, brandvæsen, ambulancer eller andre beredskabsmyndigheder?

7.2 Vurdering af brand som en risiko i egen bolig

Størstedelen af danskerne opfatter i ringe grad brand som en risiko i deres bolig, og 6 pct. mener slet ikke, at brand er en risiko. Lidt over en tredjedel af danskerne opfatter derimod, at der i nogen grad er risiko for brand i deres bolig, mens 6 pct. opfatter risikoen som høj eller meget høj.

Flere mænd end kvinder opfatter slet ikke brand som en risiko, hvorimod flere kvinder er i tvivl om, hvorvidt brand er en risiko i deres bolig. Over halvdelen af de ældre opfatter i ringe grad eller slet ikke brand som en risiko i egen bolig.

Spørgsmål 17. I hvor høj grad opfatter du brand som en risiko i din bolig?

7.3 Villighed til at hjælpe i krisesituationer

To tredjedel af danskerne ville hjælpe med at afbøde konsekvenserne i nærmiljøet, hvis Danmark blev ramt af en større ulykke eller katastrofe.

Spørgsmål 18. Ville du hjælpe med til at afbøde konsekvenserne i dit nærmiljø, hvis Danmark rammes af en større ulykke eller katastrofe?

7.4 Førstehjælpskursus

Næsten 90 procent har taget et førstehjælpskursus – og mere end 60 procent har taget det inden for de seneste 10 år.

Fordelingen mellem mænd og kvinder viser, at flere kvinder har taget førstehjælpskursus inden for de seneste år. Flere mænd angiver imidlertid, at det er mere end 10 år siden, at de har taget et førstehjælpskursus.

Der er signifikant forskel mellem aldersgrupperne, idet langt flere unge mellem 15 og 30 år har taget et førstehjælpskursus inden for de seneste 10 år. Flest unge har også taget et kursus inden for det seneste år, mens det modsatte er gældende for ældre over 65 år. De ældre angiver oftere, at det er mere end 10 år siden, og en stor andel angiver også, at de aldrig har taget et kursus. Forskellen mellem aldersgrupperne skal imidlertid ses i lyset af, at førstehjælpskurser blev obligatoriske for at få kørekort fra 2006, hvorfor flere unge mellem 15 og 30 år har taget kurser inden for de seneste 10 år.

Derudover har flere husstande med mere end to børn taget førstehjælpskurser inden for det seneste år, mens dette er signifikant færre for husstande uden børn.

Spørgsmål 19. Hvornår har du senest haft et kursus i førstehjælp?

Udgivet af:

Beredskabsstyrelsen
Datavej 16
3460 Birkerød
Telefon: 45 90 60 00
Fax: 45 90 60 60
E-mail: kom@brs.dk
www.brs.dk

Udgivet: December 2017

Forsideillustration:
Eske Kath, Blow Up, 2007, akryl på kanvas, 195x258 cm. © Eske Kath og Galerie Mikael Andersen, København